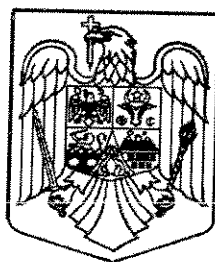

1 9 0 9
Consiliul Superior
al Magistraturii

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

PLENUL

**HOTĂRÂREA nr. 595
din 15 mai 2014**

La data de 13 mai 2014 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, Decizia Curții Constituționale nr. 176 din 26 martie 2014, referitoare la excepția de neconstituționalitate invocată de Victor Văduva în Dosarul nr. 3.718/1/2013 al Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secția de contencios administrativ și fiscal.

Prin această Decizie, Curtea a constatat că prevederile art. 50 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor sunt neconstituționale.

În conformitate cu art. 50 alin. (1) și (2) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare:

„Art. 50 - (1) Pentru numirea în funcții de conducere, sunt necesare următoarele condiții minime de vechime:

a) pentru funcția de președinte și vicepreședinte de judecătorie, prim-procuror al parchetului de pe lângă judecătorie și adjunct al acestuia, o vechime de 5 ani în funcția de judecător sau procuror;

b) pentru funcția de președinte și vicepreședinte de tribunal sau tribunal specializat, precum și președinte de secție la tribunal, prim-procuror al parchetului de pe lângă tribunal sau al parchetului de pe lângă tribunalul pentru minori și familie, adjunct al acestuia și procuror șef secție al parchetului de pe lângă tribunal sau al parchetului de pe lângă tribunalul pentru minori și familie, o vechime de 6 ani în funcția de judecător sau procuror;

c) pentru funcția de președinte, vicepreședinte, președinte de secție la curtea de apel, procuror general al parchetului de pe lângă curtea de apel și adjunct al acestuia, procuror șef secție al parchetului de pe lângă curtea de apel, o vechime de 8 ani în funcția de judecător sau procuror.

(2) La calcularea vechimii prevăzute la alin. (1) se ia în considerare și perioada în care judecătorul sau procurorul a fost avocat."

Prin urmare, dispoziția legală constatată neconstituțională prevedea posibilitatea ca la calcularea vechimii minime necesare pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor să fie avută în vedere și perioada în care judecătorul sau procurorul a fost avocat.

Potrivit art. 147 alin. (1) și (4) din Constituția României, republicată:

„(1) Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

(4) Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor."

În raport de contextul normativ prezentat, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii constată că este necesară o clarificare a efectelor pe care Decizia Curții Constituționale nr. 176 din 26 martie 2014 le produce cu privire la:

1. Situația judecătorilor și procurorilor numiți în funcții de conducere înainte de publicarea Deciziei în Monitorul Oficial.

2. Situația judecătorilor și procurorilor cu privire la care, în procedura concursului pentru numirea în funcții de conducere aflat în desfășurare, s-a constatat că îndeplinesc condițiile de participare la concurs prevăzute de art. 48 alin. (2) și art. 49 alin. (2), inclusiv condiția de vechime conform art. 50 alin. (1) și (2) din Legea nr. 303/2004.

1. Cu privire la prima dintre situațiile supuse analizei, Plenul apreciază că Decizia Curții Constituționale nr. 176/2014 nu poate produce efecte cu privire la judecătorii și procurorii care au fost numiți anterior, până la data publicării în Monitorul Oficial, în funcții de conducere, cu luarea în considerare a vechimii în profesia de avocat, și care, fără aceasta, nu ar avea vechimea necesară numai în raport cu dispozițiile art. 50 alin. (1) din Legea nr. 303/2004.

O altă soluție ar fi de natură să contravină principiului neretroactivității. În acest sens, Plenul are în vedere și analiza efectuată de Curtea Constituțională în considerentele Deciziei nr. 61/2007, privind modul în care se produc efectele unei dispoziții legale care

prevăd un nou caz de încetare de drept a mandatului de consilier local sau județean, viceprimar ori primar.

S-a reținut că „în condițiile în care legea își propune să modifice statutul dobândit la data începerii mandatului, prin instituirea unui caz nou de încetare a acestuia, legea devine retroactivă. Nu se poate pretinde unui subiect de drept să răspundă pentru o conduită anterioară intrării în vigoare a unei legi care reglementează sau modifică, pentru viitor, această conduită. Subiectul de drept nu putea să prevadă conținutul noilor reglementări în domeniu adoptate de legiuitor, iar comportamentul său este unul normal dacă se desfășoară în cadrul ordinii de drept atunci în vigoare.”

În consecință, Curtea a apreciat că este neconstituțional, în sensul încălcării art. 15 alin. (2) din Legea fundamentală, ca printr-o normă legală să fie sancționat un comportament manifestat anterior intrării în vigoare a acelei norme.

Pe de altă parte, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 375/2005 referitoare la sesizările de neconstituționalitate a Legii privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, a statuat, printre altele, faptul că „principiul inamovibilității se aplică atât în privința duratei funcției de judecător cât și la durata mandatului funcției de conducere îndeplinit de acesta, care nu poate fi nici micșorată, nici prelungită fără consimțământul judecătorului.”

De asemenea, Curtea a mai reținut că „pe de altă parte, legiuitorul este liber să redimensioneze, printr-o lege nouă, durata mandatelor funcțiilor de conducere în alt fel decât legea în vigoare, dar numai pentru viitor, nu și pentru mandatele în curs, altfel ar însemna să se nesocotească regula neretroactivității legii, care este normă de nivel constituțional, prevăzută în art. 15 alin. (2) din Legea fundamentală. (...) Încetarea sau, respectiv, scurtarea tuturor mandatelor de conducere în curs de exercitare se constituie într-un precedent legislativ primejdios pentru funcționarea statului de drept.” S-a reținut, totodată, că „judecătorul este personajul central al statului de drept, iar instabilitatea legislativă privind cariera sa profesională ar constitui un factor descurajator atât în alegerea profesiei cât și în fidelitatea față de lege și de regulile deontologice.” S-a apreciat, de asemenea, că, în contextul cunoașterii precedentului legislativ de „suprimare a mandatului de conducere fără a i se imputa vreo culpă profesională, judecătorul numit într-o funcție de conducere încetează să mai fie independent”, ci ar fi „îndemnat să se subordoneze programului și oportunității factorului politic competent să decidă asupra duratei mandatului său.”

Argumentele reținute de instanța de contencios constituțional, cu referire la lege, sunt, în egală măsură, valabile și în privința deciziilor Curții Constituționale, care în virtutea art. 147 alin. (4) din Constituție, sunt supuse aceluiași principiu constituțional, al neretroactivității, garanție fundamentală a drepturilor constituționale de natură a asigura securitatea raporturilor juridice (în sens similar - decizia Curții Constituționale nr. 838/2009).

Pe aceste premise, Plenul consideră că modificarea condițiilor de vechime pentru exercitarea unei funcții de conducere poate fi realizată numai pentru viitor, iar nu și pentru mandatele în curs, pentru că altfel ar fi nesocotit principiul neretroactivității.

În aceleași coordonate, trebuie interpretate și dispozițiile art. 51 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 303/2004, în conformitate cu care revocarea din funcțiile de conducere a judecătorilor a judecătorilor se dispune „în cazul în care nu mai îndeplinesc una dintre condițiile necesare pentru numirea în funcțiile de conducere.”

Imperativul neretroactivității legii și deciziilor Curții Constituționale se opune oricărei interpretări în conformitate cu care modificarea, prin lege sau ca efect al unei decizii a Curții Constituționale, a uneia din „condițiile necesare pentru numirea în funcția de conducere”, ar putea să afecteze și mandatele în curs.

Din această perspectivă, în acord cu principiul constituțional al neretroactivității legii și deciziilor Curții Constituționale, ipoteza prevăzută la art. 51 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 303/2004 poate viza doar acele condiții de numire în funcție prevăzute de legea în vigoare la momentul numirii în funcție. Cu alte cuvinte, revocarea din funcție pe temeiul acestei prevederi legale poate interveni doar dacă judecătorul sau procurorul nu mai îndeplinește vreuna dintre condițiile care i-au fost cerute pentru numirea în funcție, iar nu și în situația în care nu ar îndeplini alte noi condiții stabilite ulterior numirii în funcția respectivă, prin lege sau jurisprudența Curții Constituționale.

Un alt argument în același sens poate fi dedus și din natura juridică a instituției revocării din funcție. De regulă, revocarea din funcție are natura juridică a unei sancțiuni pentru o conduită sau o situație imputabilă persoanei față de care intervine. Or, în ipoteza dedusă analizei nu s-ar putea reține, în nici un caz, că este imputabilă judecătorului sau procurorului numit într-o funcție de conducere o modificare ulterioară, printr-o lege nouă sau decizie a Curții Constituționale, a condițiilor pentru numirea în aceeași funcție.

Astfel, în ceea ce privește judecătorii și procurorii care au fost numiți în funcții de conducere anterior publicării în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale nr. 176/2014, aceștia nu pot fi revocați din funcția de conducere, chiar dacă nu ar întruni nici la data publicării deciziei menționate vechimea necesară pentru numirea în funcții de conducere numai conform art. 50 alin. (1) din Legea nr. 303/2004.

Aceasta întrucât, la data numirii în funcțiile de conducere, îndeplineau condițiile prevăzute de lege astfel cum era în vigoare la acel moment, iar intervenția ulterioară a Deciziei Curții Constituționale nu poate avea efect retroactiv, urmând a se aplica numai pentru viitor, nu și pentru trecut.

În concluzie, Plenul consideră că Decizia Curții Constituționale nr. 176/2014 nu se aplică judecătorilor și procurorilor numiți anterior în funcții de conducere, în această situație nefiind aplicabile dispozițiile art. 51 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 303/2004, întrucât modificarea condițiilor de vechime pentru exercitarea unei funcții de conducere poate fi realizată doar pentru viitor, iar nu și pentru mandatele în curs, dat fiind că altfel ar fi nesocotit principiul neretroactivității.

2. Referitor la cea de-a doua situație analizată, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele:

Prin Hotărârea Plenului nr. 362/19.03.2014 s-a aprobat organizarea, în perioada 28 martie - 25 iunie 2014, a concursului sau examenului pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor la curțile de apel, tribunale și judecătoria, precum și la parchetele de pe lângă acestea. La data de 25 aprilie 2014 s-au publicat tabelele privind candidații judecători și procurori care îndeplinesc condițiile legale de participare la concurs/examen, iar ulterior soluționării contestațiilor formulate de candidații respinși s-au publicat și listele finale.

Potrivit anunțului privind concursul/examenul menționat, acesta se va desfășura după următorul calendar (estimativ):

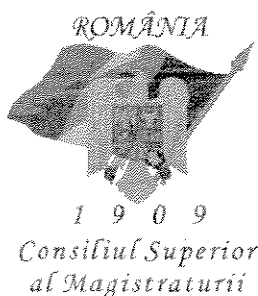
- 18 - 25 mai 2014 - testarea psihologică, evaluarea capacității candidaților de a lua decizii și de a-și asuma răspunderea și verificarea rezistenței la stres;
- 30 mai - 7 iunie, 10 - 11 iunie 2014 - susținerea proiectului referitor la exercitarea atribuțiilor specifice funcțiilor de conducere;
- 15 iunie 2014 - susținerea testării scrise privind managementul, comunicarea și resursele umane;
- 25 iunie 2014 - afișarea tabelului final de clasificare a candidaților.

Așadar, analiza îndeplinirii condițiilor de participare la concurs s-a efectuat înainte de publicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 176/2014 în Monitorul Oficial, fiind avută în vedere și vechimea prevăzută de art. 50 alin. (2) din Legea nr. 303/2004, însă în tabelul cu candidații care au fost considerați a îndeplini condițiile de participare la concurs/examen, s-a precizat faptul că decizia menționată a Curții Constituționale nu a fost încă publicată în Monitorul Oficial.

Cu toate acestea, în noul context normativ determinat de publicarea în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale, prin suspendarea aplicării dispozițiilor alin. (2) al art. 50 din Legea nr. 303/2004, impusă de norma constituțională consacrată de art. 147 alin. (1) din Legea fundamentală, vechimea în funcția de avocat nu mai poate fi avută în vedere pentru ocuparea funcțiilor de conducere.

Condiția de vechime prevăzută de art. 50 alin. (1) din Legea 303/2004 este instituită în vederea numirii în funcțiile de conducere, astfel că această condiție trebuie să fie îndeplinită, în mod obligatoriu, la momentul numirii în funcția de conducere.

În acest sens, Plenul are în vedere faptul că, în reglementarea art. 50 alin. (1), condițiile de vechime prevăzute la lit. a) - c), sunt condiții „pentru numirea în funcții de conducere.” Aceeași concluzie este impusă și de prevederile art. 52 alin. (1) lit. a), care se referă tot la condițiile necesare „pentru numirea în funcții de conducere.” Or, în contextul în care la data analizării de către Secțiunile Consiliului a propunerilor de numire în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor în ipoteza analizată, una dintre condițiile cumulativ prevăzute de lege nu mai este îndeplinită, nu se poate ignora neîndeplinirea acesteia, ce s-ar constata anterior numirii. O altă soluție ar echivala cu neaplicarea

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

deciziei Curții Constituționale deja publicate, cu nerespectarea principiului constituțional privind obligativitatea deciziilor instanței de contencios constituțional pentru viitor, consacrat de art. 147 alin. (4) din Constituție.

Prin suspendarea aplicării dispozițiilor alin. (2) al art. 50 din Legea nr. 303/2004, ca urmare a publicării în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale nr. 176/2014, prin care s-a constatat că aceste dispoziții sunt neconstituționale, vechimea în funcția de avocat nu mai poate fi avută în vedere pentru ocuparea funcțiilor de conducere.

În consecință, nu pot fi numiți în funcții de conducere judecătorii și procurorii care nu au vechimea prevăzută de art. 50 alin. (1) din Legea 303/2004, adică numai în funcțiile de judecător sau procuror, chiar dacă anterior publicării Deciziei nr. 176/2014 a Curții Constituționale, s-au considerat îndeplinite condițiile de participare la concursul pentru ocuparea funcțiilor de conducere.

Nu s-ar putea reține că Secțiunile Consiliului pot ignora, la momentul numirii în funcție de conducere a candidaților, efectele publicării deciziei Curții Constituționale cu motivarea că o astfel de analiză a fost efectuată anterior, în vederea participării la concurs, de către comisia de organizare a concursului/examenului, Secțiunile având ele însele obligația de a verifica îndeplinirea tuturor condițiilor prevăzute de lege la momentul numirii în funcții de conducere a candidaților.

Pe aceste premise, Plenul consideră că magistrații care participă la concursul sau examenul pentru numirea în funcții de conducere desfășurat în perioada 28 martie - 25 iunie 2014, pentru care la calcularea vechimii, comisia de organizare a luat în considerare vechimea în profesia de avocat și care ar urma să promoveze concursul se vor afla în situația neîndeplinirii condiției de vechime prevăzută de art. 50 alin. (1) din Legea nr. 303/2004.

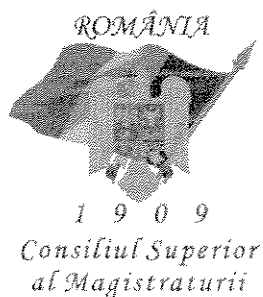
Față de cele expuse, în temeiul art. 23 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare,

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE:

Art. 1 - Decizia Curții Constituționale nr. 176/2014 nu se aplică judecătorilor și procurorilor numiți anterior în funcții de conducere, în această situație nefiind aplicabile dispozițiile art. 51 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 303/2004, întrucât modificarea condițiilor de vechime pentru exercitarea unei funcții de conducere poate fi realizată doar pentru viitor, iar nu și pentru mandatele în curs, întrucât altfel ar fi nesocotit principiul neretroactivității.

Art. 2 - Magistrații care participă la concursul sau examenul pentru numirea în funcții de conducere, desfășurat în perioada 28 martie - 25 iunie 2014, pentru care la calcularea vechimii, comisia de organizare a luat în considerare vechimea în profesia de

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

avocat și care ar urma să promoveze concursul se vor afla în situația neîndeplinirii condiției de vechime prevăzută de art. 50 alin. (1) din Legea nr. 303/2004.

Art. 3 - Prezenta hotărâre se comunică Direcției resurse umane și organizare.

Data în București, la 15 mai 2014.

PREȘEDINTE,
Judecător dr. Adrian Bordea

